

OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ
MORAŃSKO-ZALEWSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO

I. CELE I ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 1.

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Morańsko-Zalewskim Banku Spółdzielczym /Bank/ funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9 c ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 2.

Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej

1. System kontroli wewnętrznej Banku funkcjonuje w oparciu o przepisy:

- 1) ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe;
- 2) ustawy z 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- 3) rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 4) uchwały 141/2017 Komisji Nadzoru Finansowego z 25 kwietnia 2017 r. w sprawie wydania Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
- 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie systemu kontroli wewnętrznej.

2. System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka oraz skali działalności podmiotu.

§ 3.

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne;
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych (weryfikacja bieżąca, testowanie);
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne wyodrębnionym procesom istotnym.

3. Mechanizmy kontrole przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności oraz w codzienną działalność operacyjną jednostki. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio dokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym Banku odpowiedzialności za realizację zadań na poszczególnych etapach tego procesu.

4. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi;
 - 2) opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
 - 3) opis w formie matrycy funkcji kontroli powiązania celów, o których mowa w § 1, z procesami w działalności Banku uznanymi za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.
5. Rocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonuje Rada Nadzorcza Banku.

§ 4.

Umiejscowienie, zakres zadań oraz niezależność Stanowiska ds. zgodności

1. Funkcjonujące w ramach drugiej linii obrony systemu kontroli wewnętrznej Stanowisko ds. zgodności ma zagwarantowaną niezależność poprzez jego usytuowanie w strukturze organizacyjnej Banku w bezpośredniej podległości Prezesowi Zarządu Banku, swobodny dostęp do Zarządu, Rady Nadzorczej Banku i Komitetu Audytu oraz do dokumentów, informacji i systemów informatycznych niezbędnych do wykonywania czynności kontrolnych.
2. Stanowisko ds. zgodności jest odpowiedzialne za m.in.:
 - 1) wykonywanie zadań związanych z niezależnym monitorowaniem pionowym oraz koordynowanie funkcji kontroli w Banku;
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych;
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych;
 - 4) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych;
 - 5) raportowanie o przestrzeganiu kluczowych mechanizmów kontrolnych;
 - 6) administrowanie matrycą funkcji kontroli, w tym pozyskiwanie informacji niezbędnych do przygotowania i aktualizacji matrycy funkcji kontroli.
 - 7) identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności w procesach funkcjonujących w ramach działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi (w szczególności rekomendacjami KNF nie związanymi z zarządzaniem ryzykiem);
 - 8) zapewnienie zgodności poprzez:
 - a) weryfikację bieżącą pionową w przypadku, gdy ta weryfikacja nie została przypisana innym pracownikom lub komórkom organizacyjnym Banku w ramach drugiej linii obrony;
 - b) testowanie pionowe przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych, zapewniających osiągnięcie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 5.

Struktura systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych liniach obrony:
 - 1) pierwsza linia obrony to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) druga linia obrony to funkcja zarządzania ryzykiem realizowana przez specjalnie do tego powołane stanowiska lub komórki organizacyjne, w tym Stanowisko ds. zgodności;
 - 3) trzecia linia obrony to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

2. Na wszystkich liniach obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych stosują odpowiednio mechanizmy kontrolne, o których mowa w ust. 3, lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.
3. Mechanizmami kontrolnymi funkcjonującymi w Banku, których zakres i skala wynika ze specyfiki jednostki są:
 - 1) procedury;
 - 2) podział obowiązków;
 - 3) autoryzacja, w szczególności autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych;
 - 4) kontrola dostępu;
 - 5) kontrola fizyczna;
 - 6) proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym;
 - 7) inwentaryzacja;
 - 8) dokumentowanie odstępstw;
 - 9) szkolenia;
 - 10) samokontrola w trakcie wykonywania czynności operacyjnych;
 - 11) zabezpieczenia prawne;
 - 12) ubezpieczenia.

§ 6.

Kontrola realizowana w ramach pierwszej linii obrony

1. Celem kontroli realizowanej w ramach pierwszej linii obrony jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
2. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby współpracujące z pracownikiem, jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 7.

Kontrola realizowana w ramach drugiej linii obrony

1. Kontrola wykonywana w ramach drugiej linii obrony to przede wszystkim czynności kontrolne realizowane przez specjalnie wyznaczone do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, w tym Stanowisko ds. zgodności. Podlega ono bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku. Jest niezależne od zarządzania ryzykiem wykonywanym w ramach pierwszej linii obrony.
2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ona ocenę skuteczności mechanizmów kontroli w ramach pierwszej linii obrony oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
3. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska ds. zgodności.

§ 8.

Kontrola realizowana w ramach trzeciej linii obrony

1. Kontrola realizowana w ramach trzeciej linii obrony to funkcja audytu wewnętrznego sprawowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Ma ona za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, skuteczności i adekwatności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących, wdrożonych w Banku mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie, jak i efektywność kontroli realizowanych w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, a także skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.

II..ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH ZA ZAPROJEKTOWANIE, WPROWADZENIE ORAZ ZAPEWNIENIE SKUTECZNEGO I ADEKWATNEGO SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 9.

Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych i komórkach organizacyjnych Banku funkcjonowania skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnienie jego niezależności.
2. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem ds. zgodności, a także Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego. Zarząd zapewnia także dostęp pracownikom realizującym powyższe funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
3. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
4. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności w Banku, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku oraz Komitetowi Audytu powołanego w Banku, raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności w Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
5. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 4.

§ 10.
Komitet Audytu

1. Działający w ramach Rady Nadzorczej Banku Komitet Audytu monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem.
2. Komitet Audytu, przynajmniej raz w roku, opiniuje funkcjonowanie i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej. Opinia przekazywana Radzie Nadzorczej Banku sporządzana jest w oparciu o:
 - 1) informacje na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących;
 - 2) kwartalne raporty dotyczące wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności;
 - 3) sprawozdania z kontroli wewnętrznej.

§ 11.
Rada Nadzorcza Banku

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnieniem jego funkcjonowanie.
2. Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od Stanowiska ds. zgodności, Zarządu Banku, Komitetu Audytu powołanego w Banku oraz w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
3. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej pierwszej i drugiej linii obrony, w tym corocznej oceny skuteczności i adekwatności funkcji kontroli wykonywanej przez Stanowisko ds. zgodności.
4. Rada Nadzorcza Banku przeprowadza oceny, o których mowa w ust. 3, na podstawie opinii Komitetu Audytu.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza Politykę zgodności w Banku;
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania przez Bank ryzykiem braku zgodności.

§ 12.
Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej
przez Radę Nadzorczą Banku

1. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej sprawowanej w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, w oparciu o ustanawiane przez Zarząd, przyjęte przez Radę Nadzorczą, kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, m.in. na podstawie:
 - 1) informacji Zarządu Banku o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej;
 - 2) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta;
 - 3) wyników audytu zrealizowanych przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
 - 4) raportów przedstawianych przez Stanowisko ds. zgodności;
 - 5) wyników oceny rocznej Badania i Oceny Nadzorczej (BION) KNF oraz inspekcji dokonywanych przez ten organ nadzoru;
 - 6) stopnia realizacji celów strategicznych Banku;

- 7) stopnia realizacji założeń finansowych przyjętych na dany rok obrotowy, w tym wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony;
- 8) raportów z przeprowadzenia niezależnego monitorowania i testowania w ramach funkcji kontroli;
- 9) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty spoza Banku.